

Maltese Literature Group Inc. Grupp Letteratura Maltija Ink.

Incorporation No. A8686H

Kull korrispondenza għandha tintbagħat lis-Segretarju f'dan l-indirizz:
MLG, 477 Royal Parade, Parkville, Victoria 3052

FOLJU T'AHBARIJJIET
Numru 219 :: AWWISSU 2014

Editor: Paul Vella
paul.vella44@gmail.com

IL-GRUPP LETTERATURA MALTJA TAL-VICTORIA JAGHTI MERHBA LIL DR. ADRIAN GRIMA

Dr. Adrian Grima

Il-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria, organizza programm letterarju biex jagħti merħba lill-awtur u poeta Malti, Dr Adrian Grima, li kien jinsab fuq btala f'Melbourne minn Malta, flimkien mas-sinjura tiegħu, Natalie u wliedhom Samuel u Raphael. Dan inżamm fis-Sala taċ-Ċentru Malti ta' Parkville, nhar il-Hadd, 13 ta' Lulju, fis-2 pm.

Paul Vella, bħala PRO tal-Grupp kien ilu f'kuntatt miegħu biex giet organizza-ta ġurnata fejn kien jista' jattendi.

Dr Adrian Grima huwa lecturer tal-Letteratura Maltija fid-Dipartiment tal-Malti fl-Universita' ta' Malta. Huwa kittieb ta' hafna stejjer qosra u poeziji, kif ukoll kotba, kemm ta' poeziji u stejjer, u żewġ kotba għall-adoxxenti fl-2012, "Din Mhix Loghba" (stejjer qosra) u "Vleġġa kkgata" (poeziji). Huwa wkoll ha sehem u qara xogħol tiegħu f'hafna pajjiżi, fosthom f'Bali u Nicaragua.

Paul Vella fetah il-programm billi ta merħba lil madwar 30 ruħ li attendew għal dan il-programm u stieden lill-President tal-Grupp biex jindirizza lil dawk prezenti. Dr Sammut tkellem fuq il-Grupp li x-xogħol tiegħu hu li jkabbar l-użu tal-Ilsien Malti u l-kultura Maltija. Huwa qal li l-Grupp jiltaqa' kull l-ahħar Ġimgħa tax-xahar fejn il-membri jaqraw xogħol tagħhom jew ta' awturi oħra. L-ikbar avveniment tas-sena tal-Grupp, kompla Dr Sammut, huwa l-Programm Mużiko-Letterarju li jinżamm għal Settembru. Imbagħad huwa stieden lil Adrian Grima biex jaqra' xi xogħol minn tiegħu.

Adrian beda biex qal kemm iħossu kuntent li qiegħed jiehu sehem f'dan il-programm għaliex dejjem kienet il-ħolma tiegħu li jaqra' bil-Malti għall-Maltin fl-Awstralja fejn l-udjenza tifhem x'qiegħed jaqra minħabba li ġie li qara xogħol tiegħu fejn l-udjenza ma tifhimx bil-Malti, għalkemm li l-poezija b'lingwa oħra tkun għaddejja fuq

screen fuq wara. L-ewwel żewġ poeziji li qara Adrian kienu "Kieku kelli lanċa żgħira" u "Fl-għelieqi midruba". Wara, Adrian qara "Venja" novella fuq storja vera ta' żmien it-Tieni Gwerra Dinjija, minn riċerka u hafna qari li għamel u minn rapporti tal-ARP, fuq attakk mill-ajru li ġara bejn il-ġnien tal-Gzira u Ta' Xbiex, fis-26 ta' Ġunju, 1942, fejn żewġ tfajliet, hut in-nanna tiegħu, u oħrajn tilfu ħajjithom. B'kollox 12 mieta u 12 sfaw midruba.

Wara intervent mużikali, wasal il-hin biex membri tal-Grupp jaqraw xi xogħol tagħhom jew ta' awturi oħra u l-ewwel kien imiss lil Dr Victor Sammut. Beda bil-poezija tal-mibki u qatt minsi membru tagħna, Laurie Armato, "Is-Sena għall-paċi 1986". Poezija oħra li kiteb hu stess kienet "Talba għall-paċi" u spicċa b'poezija ta' Trevor Zahra, "Il-Malti". (ikompli paġna 2)

Ritratti: fuq, Dr Victor Sammut u Adrian waqt il-prezentazzjoni tal-kotba. Taħt: parti minn dawk li kienu prezenti. Fuq il-lemin dawk li qraw waqt il-programm, fuq mix-xellug għal-lemin, Victor Sammut, Frank Bonett, Manwel Cassar. Taħt, mix-xellug għal-lemin: Maria Catania, Marie Louise Anastasi u Paul Vella.

Il-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria jagħti merħba lil Dr. Adrian Grima (ikompli minn Paġna 1)

Maria Catania qrat poeżija ta' Laurie Armato, "L-Ilsien li bih twelid" u oħra tagħha, "Lill-Mons. Joseph Grech, Isqof ta' Sandhurst". Wara kien imiss lill-Viċi President tal-Grupp, Marie Louise Anastasi li qrat poeżija ta' Paul Saliba "Int ridtu għalik" u oħra li kitbet hi stess fl-okkażjoni tal-mewt t'ommha, "Ma, illum m'għadekx magħna".

Frank Bonett qara' żewġ kitbiet minn tiegħu, "Fil-bitha" u "Memorji".

Manwel Cassar, li ilu membru tal-Grupp kważi mill-bidu nett, qara f'it hajki u żewġ poeżiji oħra, "Amnesija" u "Sodisfazzjon". Paul Vella kien l-aħħar qarraj bil-poeżija tal-poeta Malti Awstraljan, Frank Zammit, "Lil Rużar Briffa". Fl-aħħar Paul reġa' stieden lil Adrian Grima fejn dan qara' tliet poeżiji tiegħu: "Mostar", "Rajtni kif kont għadej?" u "Hallejt ġenbejk fuq ruħi".

Il-programm spiċċa b'intervent ieħor mużikali, imma qabel, il-President Dr Victor Sammut, f'isem il-Grupp ippreżenta xi kotba bil-Malti li juru x-xogħol tal-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria u Adrian ippreżenta xi kotba minn tiegħu għal-librerija taċ-Ċentru Malti.

Paul ha l-okkażjoni biex jieħu li Adrian Grima fil-librerija taċ-Ċentru Malti li hi meqjusa l-ikbar librerija ta' kotba bil-Malti barra minn Malta.

Il-programm spiċċa b'xi rifreskanti fejn dawk li attendew ħadu kakra te jew kafe` u xi ħaga tal-ikel bħal pastizzi, pies u sausage rolls u kejkijiet.

Adrian Grima fil-librerija taċ-Ċentru Malti.

IL-LAQGĦA TAL-MEMBRI LI TMISS

Il-laqgħa li tmiss, bhas-soltu, se tkun l-aħħar Ġimgħa tax-xahar, jiġifieri nhar il-Ġimgħa, **29 t'Awwissu, 2014**, fiċ-Ċentru Malti ta' Parkville, fis-7.30 pm. Il-membri kollha mistiedna li jiġbu xi xogħol biex jinqara f'din il-lejla. Jekk jogħġbokom ippruvaw li tkunu hemm fil-hin. Nixtiequ naraw aktar membri jattendu għal dawn il-laqgħat, għalhekk hajru lill-membri tal-familja u lil hbiebkom biex jiġu u jsiru membri tal-Grupp tagħna.

TAHŻIŻ

TAHŻIŻ, il-programm ta' empowerment li jiffoka fuq il-kitba kreattiva, daħal fit-tieni sena tiegħu. Din is-sena l-programm huwa magħmul minn tliet seminars residenzjali, b'qari pubbliku bejn seminar u ieħor, u pubblikazzjoni fl-aħħar. It-tieni seminar ta' din l-edizzjoni ġie organizzat bejn il-25 u s-27 ta' Lulju, u matulu l-partecipanti kellhom iċ-ċans jgħixu flimkien għal tliet ijiem f'ambjent li jhegġeg il-kitba. Permezz ta' eżercizzji tal-kitba huma ġew mharrġa f'tekniċi differenti filwaqt li l-laqgħat individwali mal-kordinaturi għinuhom jorqmu l-kitba tagħhom aħjar. Il-laqgħat u l-hidma fi gruppi ma tonqosx, u dawn jgħinu wkoll lill-partecipanti sabiex għal f'it jidhlu fiż-żarban ta' kritiċi u jitgħallmu mill-kitbiet ta' shabhom.

Il-partecipanti għal din is-sena kienu: Beverly Agius, Dorianne Bonello, Sylvana Bugeja, Francesco Grech, Stefan Magri, Joseph Paul Muscat u Matthew Schembri. Għal aktar tagħrif dwar il-partecipanti u l-andament tas-seminars, tinsewx izzuru l-blogg ta' Tahżiż <tahziz.wordpress.com> u l-paġna ta' Facebook <facebook.com/tahziz>.

TAHŻIŻ hu programm tal-Aġenzija Żgħażaġh, b'kordinazzjoni tal-Għaqda tal-Malti – Università u l-Fondazzjoni AWL.

Ittri li nircievu . . .

Għaziż Paul, Il-Folju tal-Grupp tagħkom ma tixba' taqrah qatt. Konċiż imma mogħni b'ahbarijiet ta' nteress. Kliem żejjed xejn u serjeta' shiha. Ambaxxatur denju ta' lsienna.

Niżżikhajr Paul.

Mario Griscti.

Għaziż Paul, Mill-ġdid prosit tassew u grazzi hafna għall-aħħar harġa tal-folju. Sibtu interessanti, serju u siewi bhas-soltu. Inselli għalik hafna.

Prof. Oliver Friggieri

Grazzi tal-folju Paul, grazzi hafna. Ikun dejjem ta' ferħ li nircievi dan il-folju t'ahbarijiet u tagħrifiet dwarkom li thobbu l-Ilsien Malti u tippromwovu l-letteratura Maltija. Naqrah dejjem minn naha s'oħra! Sliem dejjem u jalla tinfirex din il-herqa tagħkom. Sahniet!

Habibek, **Paul P. Borg**

Għaziż Paul, Niżżik hajr għall-folju tax-xahar saġfi Malti, li bhas-soltu kien bil-wisq interessanti. Nixtieq illi nagħti tislma lil Anton Cassar li halliena f'it tal-jiem ilu. Cassar kien iħobb hafna l-Malti u dejjem kellu interess ġenwin lejn lingwita. Kiteb poeżiji vera tajbin u żgur li qatt ma jkun minsi għax-xogħol siewi li għamel.

Sahniet Paul u nsellimlek habib,

Amanda Busuttil

Department of
Premier and Cabinet

OFFICE OF
MULTICULTURAL
AFFAIRS AND
CITIZENSHIP

*Proudly supported by the
Office of Multicultural Affairs
and Citizenship*

BANK OF VALLETTA p.l.c.

Uffiċċju Rappreżentattiv:

16 Watt Street, Sunshine 3020

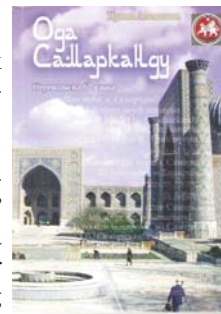
Telephone: 9311-3222

GĦANJA LIL SAMARKAND

Il-poeżija bil-Malti ta' Karmenu Mallia, 'Għanja lil Samarkand', traduzzjoni ta' dik bl-Esperanto, dehret fi ktieb bl-istess isem. Oriġinarjament dil-poeżija kienet miktu-ba bir-Russu mill-poetessa u membru tal-Għaqda Awturi Moskoviti, Irina Aleksejeva. Hi maqluba fi 62 lingwa, fejn l-Esperanto kien użat bħala lingwa pont.

Karmenu Mallia Il-ktieb hareġ bħala omagġ għall-2750 sena tal-belt Samarkand, Użbekistan, u l-preżentazzjoni tiegħu saret fis-17 ta' Novembru 2013 fit-Teatru tal-Kostumi Storiċi 'El Merosi' f'Samarkand. Il-ktieb kien ippubblikat ir-Russja mid-dar tal-pubblikazzjoni li toħroġ ir-rivista 'Junost'. Il-pubblikazzjoni u l-programm kollu ha' hsiebhom l-esperantist Anatoli Iosenov, fundatur tal-Mużew tal-Paċi ta' Samarkand. Xi snin ilu, Mallia kien qaleb mill-Esperanto għall-Malti żewġ poeziji oħra ta' Irina Aleksejeva li wkoll dehru fi ktieb ma' traduzzjonijiet b'lingwi oħra. Unur għal-lingwa Maltija, unur għal Malta.

ANTON CASSAR — TELFA OĦRA

Serjetà, professjonalità u integrità. Dawn kienu fitt mill-karatteristiċi sbieħ li bihom kien imzejjen il-ġurnalista veteran

Anton Cassar li miet nhar it-30 ta' Ġunju 2014 fl-ġhomor ta' 90 sena.

Anton, ta' nisel Għawdx, twieled fit-18 ta' Frar 1924 u trabba l-Marsa fejn baqa' attiv sal-aħħar ta' ħajtu f'bosta għaqdiet soċjali, reliġjużi u filantropiċi. Beda l-ewwel tagħlim tiegħu fl-iskola tal-Marsa u kompli jistudja s-Seminarju ta' Għawdex u aktar tard fis-Seminarju ta' Malta. Fl-1946 beda l-ewwel xogħol tiegħu bħala qarref tal-provi ta' Il-Berqa stampata mill-Allied Malta Newspapers Ltd u wara sitt xhur sar wiehed mill-edituri tagħha.

Anton Cassar kien wiehed mill-pijunieri tal-ġurnalizmu Malti. Bħala editur letterarju ta' Il-Berqa firex l-għarfien fuq dawk li fi żmien kienu qed jikkultivaw ilsienna, bħal Anton Buttigieg, Prof. Ġużè Aquilina,

Mons. Pietru Pawl Saydon, Erin Serracino Inglott, it-Tabib Ġużè Galea, Kellin Vella Haber, Karmenu Vassallo u Ġorġ Pisani. Huwa nqas mal-Union Press u beda jaħdem fil-ġurnal It-Torċa fl-1960 u sar editur ta' L-Orizzont li mill-paġni tiegħu twieled il-Moviment Qawmien Letterarju. Il-paġna letterarja tiegħu tat nifs ġdid lil-letteratura Maltija bix-xogħlijiet ta' awturi ġodda bħal Charles Coleiro, Mario Azzopardi, Francis Ebejer, Victor Fenech, Charles Flores, Albert Marshall, Oliver Friggieri, Raymond Mahoney, Frans Sammut, Achille Mizzi, Alfred Degabriele, Salv Sammut, Philip Sciberras, Lino Spiteri, Daniel Massa, fost oħrajn.

Anton Cassar kien imsieheb f'għadd ta' għaqdiet letterarji, u kien membru tax-Xirka għat-Tixrid tal-Ilsien Malti kif ukoll tal-Akkademja tal-Malti. Kien bis-saħħa ta' Anton li ngħid l-aħħar ritratt ta' Dun Karm waqt li kien qed iħejji artiklu speċjali f'għeluq id-90 sena tal-Poeta Nazzjonali. Dun Karm, f'ittra lil Anton fl-1946 kitblu: "Nittama li inti tkun wiehed minn dawk iż-żgħażaġ imhegġa li jhobbu lil Malta fl-iżvilupp tagħha morali, intellettuali u soċjali".

Meta Anton Cassar ingħata l-Midalja għall-Qadi tar-Repubblika fl-1996 kitbu fuqu li "l-impenn tiegħu kemm bħala ġurnalista kif ukoll fil-qasam letterarju huwa xhieda tal-kontribut li ta lil-lingwa Maltija". Fl-1999 ingħata l-Gold Award fil-Ġurnalizmu bħala apprezzament għall-hidma ġurnalista tiegħu fejn ingħad li "kien strumentali fit-twaqqif tal-ġurnali ewlenin li hallew impatt fuq ix-xena lokali, kif ukoll rawwem u hejja żgħażaġ ġurnalisti stabbli".

Anton Cassar huwa wkoll awtur ta' bosta publikazzjonijiet, fosthom: L-Għanja taż-Żgħożija (1980), Ir-Russi jtkellmu bil-Fjuri (1984), Il-Gwerra Ċivili ta' Spanja (1987), Il-Compact (1991), Il-Ballata tal-Marsa (1993), Il-Konkordat (2004), Bejn iż-Żerniq u l-Għabex ta' Ħajti (2008) u Ħajti Mhix Kollha Ward u Żahar (2009).

Grazzi lil Joe Borg, Segretarju, Akkademja tal-Malti, għal dan it-tagħrif

SEJĦA GĦALL-ARTIKLI GĦALL-PERJODIKU 'L-IMNARA'

'L-Imnara' hu perjodiku li joħroġ darba fis-sena mill-Għaqda Maltija tal-Folklor. L-artikoli jitttraww il-folklor lokali u huma riżultat ta' osservazzjonijiet u riċerka oriġinali. Id-direzzjoni ta' L-Imnara taħdem biex il-kitbiet ikunu l-aktar bil-Malti, imma jistgħu jkun wkoll bl-Ingliż.

Dan il-perjodiku hu mfittex hafna mill-istudenti u minn dawk li tinteressahom il-kultura tagħna, u spiss ikun ikkwotat f'riċerka u tiftix fuq l-istorja u l-folklor ta' Malta u Għawdex. Fost il-kittieba li kkontribwew bil-kitbiet tagħhom f'dawn l-aħħar snin insibu lil Stanley Fiorini, Godfrey Wettinger, Carmel Cassar, Joseph Muscat, Simon Mercieca, Guido Lanfranco, Lorenzo Zahra u hafna oħrajn.

Din is-sena, li taħbat il-hamsin sena mit-twaqqif tal-Għaqda, bil-kollaborazzjoni ta' BDL Publishing, L-Imnara qed jiġi mogħti tifsila ġdida u aktar moderna. L-Għaqda u BDL Publishing qed jistiednu lil kull min għamel xi riċerka oriġinali fuq suġġetti marbuta mal-folklor lokali, u li jixtiequ li l-kitba tiegħu tidher f'L-Imnara, biex jibgħat il-kitba f'verzjoni elettronika, lil stephen@bdlbooks.com, biex din tiġi kkunsidrata għall-pubblikazzjoni. Kitbiet bil-Malti jingħataw preferenza. Il-kitba ma tridx tkun itwal minn 4,000 kelma u, jekk jista' jkun, tkun akkumpanjata minn illustrazzjonijiet u ritratti. Ir-referenzi u s-sorsi tal-informazzjoni għandhom ikunu indikati kif meħtieġ.

Grazzi lil Edwidge Borg li baġħtitilna dan it-tagħrif

ADRIAN GRIMA F'POETRY@FEDSQUARE

Nhar is-Sibt 16 ta' Awwissu, bejn is-2.00pm u l-4.00pm, il-poeta Adrian Grima se jkun il-mistieden ewlieni waqt sessjoni oħra ta' Poetry@fedsquare fl-istabbiliment Beer DeLuxe (fis-sular ta' fuq) f'Federation Square, Melbourne, hdejn il-bini tal-SBS. Bħal f'kull attività oħra ta' poetry@fedsquare li ssir fit-tielet ġimgħa tax-xahar, kulhadd jista' jattendi u d-dhul huwa b'xejn. Din l-inizjattiva ilha għaddejja mill-2006 u llum titmexxa mill-poeta Grieg Dimitris Troaditis. Fil-qari tiegħu ta' madwar nofs siegħa, Adrian Grima se jaqra x-xogħlijiet tiegħu bil-Malti u traduzzjonijiet għall-Ingliż, fosthom mill-aħħar ktieb tiegħu li hareġ, f'Derry l-Irlanda ta' Fuq, fl-2013, bl-isem ta' Xufftejk Spjegati / Deciphered Lips. Adrian se jkun akkumpanjat minn Nick Tsiavos fuq il-kuntribazzjoni.

Dawk li jixtiequ aktar tagħrif jistgħu jiktbu lil Dimitris Troaditis fl-indirizz poetryfedsquare@gmail.com jew lil Adrian Grima fl-indirizz adrian@maltaforum.org

IL-QABDA

Martu w ibnu sabuh mixhūt minn tulu
Fuq il-marbat fil-port, f'it nies madwaru
Iharsu ħiemda mibluġhin. Sirena
tal-ambulanza ddoqq bil-ħatfa....ġejja
Seħħilhom wiċċha 'l fuq jaqilbu d-dgħajsa,
Iġibuha w jorbtuha. Tiegħla w niezla
b'ċafċif maqtuġħ, id-dgħajsa nstemgħet tofnoq.
It-tifel żgħir mar ġebbed lill-missieru.
'Pa, qum minn hemm, tħallix lill-mama' tibki
Għall-ħut, uriha pa xi qbadt! U refgħu
Il-katavru w għabbewh ġol-ambulanza.

*poeżija oriġinali miktuba minn
MANWEL CASSAR, 18/11/11*

PARODIJA F'NOFS IL-LEJL

Kont qiegħed fl-isbaħ raqda
x'hin kont qed noħlom biha
u qbadt pinzell f'idejja
biex nibda npingiha.

Għax rajtha tant sabiħa
għalkemm daqsxejn 'il bogħod
malli bdejt insejħilha
fil-pront resqet bil-mod.

Lil wiċċha bdejt inpingi
għax rajtu wisq sabiħ
biex meta nkun lestejtu
go frejm kont inpoġġih.
Sew sew fl-eqqel tal-ħolma

Hi giet u poġġiet hdejja,
mill-ewwel ħassejt ġibda
kif ħarset lejn għajnejja.

Hawnhekk kien kollox riesaq
viċin il-verita',
u ħsibt li ser jispiċċa
kollox bis-serjeta'.

Dlonk giet l-imgharqa muża
fl-eqqel tal-Parodija...
qajmitni sabiex nikteb
din il-biċċa poezija.

Laurie Armato, 2010

Il-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria

qed jorganizza

PROGRAMM MUŻIKO-LETTERARJU

Nhar il-Ħadd, 28 ta' Settembru
fis-Sala taċ-Ċentru Malti ta' Parkville
fis-2.00 pm

*Kulħadd mistieden li jattendu u ġibu lil tal-familja u
lill-ħbiebkom magħkom — DHUL B'XEJN*

Kull sena r-Reskeon Maltese Association and Reskeon Seniors Group jorganizzaw il-Festa ta' Marija Bambina għan-nom tal-Patrijiet tas-Socjeta' Missjunarja ta' San Pawl. Din is-sena se ssir Quddiesa fil-Kappella hdejn iċ-Ċentru Malti ta' Parkville, nhar it-Tnejn, 8 ta' Settembru, 7 pm. Imbagħad nhar il-Ħadd, 14 ta' Settembru ssir il-Festa ta' Marija Bambina fil-Knisja ta' St Mary Star of the Sea, West Melbourne, 2.30 pm.

IL-BALLU TAL-VITORJA (BAMBINA)

jinżamm nhar is-Sibt, 6 ta' Settembru

fil-FIRENZE RECEPTIONS

134 McBryde Street, Fawkner, 6.30 pm

Ikun hemm ikla ta' 5 passati u x-xorb ta' ma' l-ikel

Mużika minn DJ Domenic

Briju mill-Brass Band

Biljetti \$48 membri u \$50 mhux membri

Ċemplu għall-biljetti 9460-4404 Mob. 0409 961 928

LEARN MALTESE

FOR PLEASURE, WORK OR TRAVEL

BEGINNER ADULT CLASSES STARTING SOON

• WHEN & WHERE

- THURSDAY 17 JULY AT 6.00 PM
- MALTESE COMMUNITY CENTRE, 477 ROYAL PARADE - PARKVILLE

TERM 1: THURSDAYS 17th July – 18th September
TERM 2: THURSDAYS 9th October – 20th November

Maltese Community Council of Victoria Inc.

Tel: 9387 8922

0412 115 919 after hours

<http://www.mccv.org.au/language-classes/>

